

Előzetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 (fordítva)
 Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 Hasábol petitor egyeztetés hirdetésnél 12,
 kétszeresnél 10, háromszorossal 8 kr.
 A nyiltéri petitor 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadhatók a li-
 adónivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
 . sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:
 Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bementetlen levelek csak ismert e-
 zekről fogadhatók el. — Kéziratok nem
 adhatók vissza.
Kiadóhivatal:
 Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Mer-**
tész József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 mények (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, június 13.

Pozsony megye főispánja és bizottsága kö-
 zött előfordult eset, ha már ritkasága és botrá-
 nyossága által magára vonta a közönség figyel-
 mést, a lapok hozzászólása által cause célèbre-é
 emeltetett.

Oly esetből, melynek indoka világosan sze-
 mélyes ellentétekben fekszik, s mely szerintünk
 nem bizonyít egyebet, mint azt, hogy Pálffy Já-
 nos gróf úgy is köztudomású különbségeihez
 egynehány új adatot szerez, és világossá teszi
 azoknak tapintatlanságát, akik, legyen az sze-
 mélyes rancune vagy coteria érdekből egy sze-
 mélyes ügyet a köztérre rántani és azt ott el-
 döntetni jónak látták.

Hogy e kérdéshez előbb nem szólottunk, ez
 épen kifejezett nézetünk folytán történt, mert
 valóban e percében, midőn az ország legvitáli-
 sabb kérdései vannak napirenden, nem tartottuk
 érdemesnek egy grand signeur szeszélyeinek és a
 megyei bizottság tapintatlanságának taglalásával
 vesztegetni az időt.

Azt hittük, hogy a közönség a mily mohón
 kapott, mint mindig, a botrányon, ép oly har-
 mar elfelejtett azt szereplőivel és tényezőivel
 együttl.

Csalódtunk; a lapok fontos elvi kérdéssé
 csavarták föl a provincialis pikáns botrányt, s
 mert ez így történt, helyén látjuk részünkről is
 ehmondani véleményünket.

Két nézetet találkoztunk eddig; az egyik
 szerint olynemű pressió, mint azt a pozsonyi bi-
 zottság gyakorlta, a korona kinevezési jogát sérti,
 s azért nem szabad, hogy a kormány annak en-
 gedve, a főispánt elmozdítsa, mely gyöngesége
 által a törvényhatóságokat hasonló eljárásra
 mintegy provocéálna.

A másik nézet oda irányul, hogy a főispán
 ily eclatans bizalmatlansági szavazat után tovább
 helyén nem maradhat.

Mind két nézetben van jogosultság, den van
 téves eszme is.

Nem lehet tagadni, hogy magával a kormá-
 ny fellegességgel meg nem egyeztethető az,
 hogy egy főispán azonnal, vagy csak azért moz-
 dítassék el, mert ellene a bizottság egyrésze, vagy
 habár az egész bizottság is demonstrál; ellenben
 nem vagyunk képesek fölfogni, mily szolgálatot
 tehet a kormánynak oly magas hivatalnok, a ki
 a vezetésére vagy ellenőrzésére bizott testület,
 vagy közönség bizalmát vagy épen tisztelétét
 játszá el s a kinek állása nyilvános botrány által
 mintegy lehetlenné vált.

Más szempontból tekintve a kérdést, nem
 oszthatjuk sem azon véleményt, hogy a kormány
 nem tartozik figyelembe venni a közvélemény
 nyilvánulását, sem azt, hogy annak föltétlenül
 hódolni tartozik.

A helyes eljárás itt is a középúton fekszik.
 A kormányzat kényes kérdéseiben absolut
 elveket fölláítani nem lehet, és pedig még ke-
 vésebb parlamentararis, mint minden egyéb kormá-
 nyformánál.

A kormányzat mestersége a tapintaton alap-
 szik és a körülmények helyes fölfogásában és
 méltánylásában.

Semmi olyas nem történt, ami a kormány
 tekintélyét vagy a törvényeket sértene, és semmi
 sem fordult elő, ami a főispán képtelenségét mu-
 tatná ki, véleményünk szerint tehát a kormány
 legjobban cselekszik, ha ez eseménnyel szemben
 semlegesesen viseli magát.

Úgy hisszük, hogy gróf Pálffy János sok-
 kal nagyobb ur, mintsem hogy kedve telnék ab-
 ban, hogy vele nyilvánosan gorombáskodjanak,
 azért megvagyunk győződve, hogy nem fog
 kézni oly pályáról lemondani, amelyen amint
 látszik, számára nem viritanak rózsák.

A kormánytól pedig, ha ily eset bekövet-
 keznék, elvárjuk azt, hogy sem Bittó urat, sem

senkit aki azon körökhöz tartozik, melyekről
 okkal-e vagy nem, nem kutatjuk, sokan azt
 mondják, hogy hatalomvágyból idézték elő a
 botrányt, nem fogja ültetni a főispáni székhé.

Igaz, sok bajaink közzé azt is kell számita-
 nunk, hogy az arisztokratia sokszor érdem és ké-
 pesség nélkül is a nagyobb államhivatalok be-
 töltésénél több figyelemben részesül, mint talán
 az állam érdekének megfelelő, de ép oly nagy,
 hanem nagyobb baj a megyei elique gazdál-
 kodás.

Mi e hazában nem kívánjuk az egyiket
 csak azért kiirtani, hogy a másik nagyobb tért
 nyerjen; inkább azt akarjuk, hogy egyik úgy
 mint a másik, szoritassék ki a közélet factorai-
 nak sorából.

— **Az osztályok előadói alakult központi bizottság**
 június 13-án d. e. 9 órától d. u. 3 óráig tartott ülésében
 folytatta a választási tvjavaslat tárgyalását, meg-
 kezdetet az I. fejezet 2-ik §-ánál és folytatott a „köz-
 ponti választmány című II. fejezetet“ valamint a „vá-
 lasztók névjegyzéke“ című III. fejezetet át a névjegyzék
 elleni fölszólásokról rendelkező IV-ik fejezet 35 ik §-ig.

Mint hogy azonban több §-nak újból szövegezése
 rendeltetett el, s ezen új szövegezek csak a jövő ülés-
 ben fognak végleg megállapítani, nekünk pedig czélunk
 ezen fontos törvényjavaslatban a központi bizottság által
 tett módosításokat szó szerint megismertetni: ezuttal a
 bizottságban a részletekre nézve történt megállapodásait
 nem közölhetjük, s azt a legközelebbi alkalomra ha-
 lasztjuk.

A bizottság különben elhatározta, hogy ezen tárgy
 befejezéséig naponként d. e. 9 órától d. u. 3 óráig fogja
 üléseit tartani.

— **A bányajogi bizottság utóbbi üléseiből a követ-**
 kező részleteket vesszük:

A bizottság a XII. fejezetnél a 223. §. tárgyalása
 alkalmával a társaságok alkalmával teljesítendő köte-
 lességekről szóló részt változatlanul hagyta és pedig épen
 a bizottság bányász tagjai ellenében, kik az elméleti
 nézpontok ellenében gyakorlati érvekkel küzdöttek és
 mindenekelőtt a tán soha nem tapasztalt, és mondhatni
 föltartóztathatlan hanyatlásnak indult a bányászat fön-
 állhatását kívánták első feltételül tekinteni.

A 304. §-nál indítvány terjesztetett elő, hogy a
 §. tárgyalásában részvételre a földmivelési és pénzügyi-
 miniszternek kéressenek föl azért, mert a 304. §. mely
 az erdei stb. szolgalmi viszonyok szabályozására külö-
 nös törvényjavaslatot helyez kilátásba, azonos a képvisel-
 őháznak mult év júniusában hozott határozata alapján
 kinyomtatott és kiosztott kérvényi bizottsági jelentés tár-
 gyával, vagyis Körmöcz-, Selmece- és Nagy-Bánya bá-
 nyavárosoknak a bányaedők rendezését szorgalmazó
 kérvényeivel. A 304. §. érdemleges tárgyalásának elha-
 lasztásával abban történt megállapodás: kéressék föl a
 pénzügyminiszter, hogy a bányaedők kérdésének ha-
 laszthatlan megoldása iránt nyilatkozzék.

A fejezet tárgyalása után benyújtott azon indítvány,
 hogy a társaságokba teljesítendő járulékra ne kötelez-
 tessenek azon bányabirtokok, melyek akár pótfizetéssel,
 akár kölcsönpenzsekkel mivelik bányáikat, elvetetett,
 bár fölhozattott, hogy pl. az „Erzgebirg.“ bányásznepe a
 társaság és az államsegélye mellett is éhen pusztul,
 és más bányavidékre is, melyet csak az észszerű bányae-
 rdő gazdászát menthet meg.

A többi szakasz többé-kevésbé lényeges módosít-
 ványval, s részint a szöveg szerint fogadtattott el.
 Az érdemleges tárgyalás befejezte után az összes
 szerkezet végitelesítése a szűret utáni időre halasz-
 tatott.

A bányabirtokosok egy ülésére vonatkozó indít-
 vány mellőztetett.

A bányahatóságokról szóló XIV. fejezetre vissza-
 pillantva, a 239. §. b) pontja alatt „második fokon a fő-
 bányahatóság“ van, mely az ipartörvényben is kifeje-
 zett három fokú hatóság elve szerint, de különösen azért
 is föntartott, mert a bányakerületek küldötti odanyil-
 latkoztak, hogy a bányabirtokosok a három fokú bányahatóságban
 látják bizon létüket megállapítva és fő súlyt
 fektetnek a 3 tagból álló, tehát collegiális fő-bányahatóság-
 ságra, miután collegium a miniszteriumban, mint a fele-
 lősség elvével össze nem férő, föl nem állítható, a bányae-
 kapitányságoknál, vagy bányabiztoságoknál pedig tény-
 leg nem létezik.

A fő-bányahatóság ellen a jelen pénzügyi viszonyok
 közt azon indok érvényesíthető, hogy nem lesz eléggé
 elfoglalva, bár tagadhatlan, hogy fő érdekű — írja tu-
 dósítónk — kérdésekben nagy aggodalmat kelthet annak
 tudata, hogy azokat a miniszter, mint a legfőbb bányahatóság
 képviselője, végleg dönti el, ki — mert csak
 ritka esetben lesz a miniszter szakember is, — egyetlen

embernek, a szak-tanácsosnak előadója szerint határoz
 az első határozat szerint, vagy ellene.

A kérdés fontosabb, mint első pillanatra látszik s
 kívánatos tehát, hogy az érdekelt bányae-gyletek vegyék
 fontolóra és a dolog természetéből folyó fölvilágosítást
 szolgáltatassanak.

— **A legújabb magyar kölcsöntárgyalásokról** azt
 hallja, a „Pesti Napló“ hogy az e tárgyalások alkalmával
 fölmerült terv főpontjai a következők: 1. A Rothschild-
 consortium végleg átveszi a 153 millió kölcsön első fe-
 lének még el nem helyezett részét, melyre június végén
 jár le e consortium optionális joga, tizenöt millió frt ér-
 tékben; 2. Ugyan e consortium a magyar kormány által
 meghatározandó részletekben harmincz millió o. é.
 forintot, mint előleget ad a kormány rendelkezésére, kö-
 rülbelül ugyanazon (valamivel olcsóbb) kamat mellett,
 mely a 153 millió kölcsön első felére megállapított. A
 153 millió második felének kibocsátására nézve őszkor
 történnek meg a tárgyalások s e részben most mind a
 kormány, mind a consortium szabad kezet tart fön ma-
 gának. Ha ezen összegekhez hozzászámítjuk az ugyane
 consortium által a keleti vasut másod prioritásaira adott
 17 millió előleget, mely valószínűleg prolongáltatik, a
 consortium összesen hatvankét milliót bocsájt a kormány
 rendelkezésére.

— **Az új magyar kölcsönről** a „N. fr. Pr.“ azt
 hallja, hogy az idevonatkozó alkudozások, melyek a mi-
 niszterek Bécsből való hazatérte folytán megszakadtak,
 Budapesten a magyar hitelbankkal fognak folytattni s
 befejeztni, minthogy a Rothschild-consortium egyes
 tagjai közt ez idő szerint megegyezés még nem létesült.
 De hir szerint a consortium intentiója oda irányul, hogy a
 magyar kincstári jegyek második sorozatát csak akkor
 hozza a pénzpiacra, ha a magyar komány az államhá-
 zartás rendezésére vonatkozó javaslatát valósitotta s így
 a magyar államhitelnek biztosabb alapot adott; a consor-
 tium egyelőre késznek nyilatkozott arra, hogy a folyó évi
 kiadások fődözésére szükséges jelentékeny összegeket a
 magyar kormány rendelkezésére bocsájtja s így ez aka-
 dálytalanul megvalósíthatja a pénzügyi reform fontos
 munkáját.

— **A baloldali kör** ma reggeli (június 13.) értekez-
 letén, az egyetemi clinika fölépitéséről szóló tvjavaslatot
 a pénzügyi bizottság szövegezése szerint elfogadta. A
 törvényhatóságoknak nyújtandó 500,000 frtnyi segélyt a
 kör szintén megszavazta. Vidliczky és Horánszky ja-
 vaslatait fölvétetni óhajtja a tárgyalásra.

— **A romániai vasutak csatlakozása** és a temesvár-
 orsovai vast ügyében a kormány által készített előterjesz-
 tés, mint a „P. Ll.“ hallja, a kedden tartandó országos
 ülésben fog a képv. ház asztalára letétni.

— **Az incompatibilitási törvényjavaslat** hétfőn vét-
 tetik tárgyalás alá a központi bizottságban, a valószínű-
 leg már kedden a bizottság jelentésével a képviselőház
 elé kerül.

— **A nők teljeskorúságáról** szóló tvjavaslatot teg-
 nap délután vette tárgyalás alá az osztályok előadóiól
 alakult központi bizottság. Jelen volt a kormány részéről
 a bizottság ülésében Pauler igazságügyminiszter. A tör-
 vényjavaslat — a jogügyi bizottság szövegezése szerint
 — változatlanul elfogadtattott, 2. §-a ellen azonban —
 mely a nő, tekintet nélkül életéveire, pusztán a férjhez-
 menetel ténye által teljeskorúvá teszi, — Beöthy Al-
 gernon a második osztály megbízásából különvéleményt
 jelentett be. — Központi előadóvá Teleszky István vá-
 lasztatott.

— **A tót ügyekre** nézve írják Turócszentmárton-
 ból a „Reform“-nak:

„Igen szomorú, hogy épen itt, a tótság központján,
 a tót „Maticza“ székhelyén, ahonnan a magyarság elleni
 izgatások előszóval és nyomtatványok által az egész or-
 szágot bejárják, az annyira minden oldalról helyeselt föl-
 szólások után is a tót gymnasiumok ügyében misem
 történik, pedig itt tátong a seb, a tót Maticza elnökével
 és bizottságával, mely ekkoráig már a megyei hatóság
 tulságos gyöngesége és hanyagsága miatt minden fölhasz-
 nálható eszközt magához ragadott; van a megyében két
 tót gymnasiuma, van nyomdája. Van tót színház, sőt ta-
 karékpénztár, van museum, tüzoltó-egylet, mind tót, azaz
 hogy pánszláv. A Maticza bizottsága minden tót izgatót
 ide hozat, kik aztán lapok és élezlapok által a magyar
 államot és kormányt ócsárolják és gyalázzák, és ez ide-
 gen emberek ekkoráig már annyira tudták vinni, hogy
 többen közülük megyei biz. tagok lettek, legközelebb
 pedig hatalmas működésük által keresztülvitték, misze-
 rint az összes kerületi jegyzők csupa notátus pánszlá-
 vokból választattak meg. Boszantó és fájdalom, hogy
 ezek közül többen a magyar államtól évi nyugdíjakat
 szednek.

Flora Jure

Valóban sajnos az is, hogy Geduly superintendens ur, kit különben igaz hazafinak hittünk, a magas kormány által reá bizott vizsgálatot ekkoráig halogatja, tudván, hogy az iskolák még e hóban ez idei cursust bevégezik.

A nagyvárad kir. jogakademiának tanári testülete a vallás- és közoktatási miniszterhez fölterjesztést intézett, melyben kiemeli, hogy az új akadémiai szabályzat kibocsátásával csaknem egyidőben a képviselőházban egy jogakademiánk reformjával a legszorosabb összefüggésben lévő hazai jogéletünkre nézve roppant horderejű sarkelv mondatott ki az által, hogy az ügyvédi qualificatio egyik főkéllékét a jogtudori fok állítottatott föl, melynek osztogatása az új szabályzat 1. §-sa szerint a teljes négy évfolyamu jog- és államtudományi karokká átalakított kir. jogakademiák hatásköréből határozottan kivétel. Ezen utolsó intézkedést aggodalommal néző a tanári testület. A kir. jogakademiákból kikertült joghallgatók eddig is a tanodában nyert képzettségük tekintetében az egyetemiekkel az összehasonlítást kiállították és ha ezentul nekik most az akadémiai tanfolyam végeztével előbb még az egyetem fölülvizsgálatán át kell esniük, hogy az ügyvédi conzurrára bocsáttassanak, az akadémiai fejlődése az új szervezés dacára csirájában meg van folytva.

Az akadémiai csak akkor fognak igazán az új szabályzat intentiójának megfelelőleg az egyetemmel tudós versenyre kelhetni, ha mennél egyenlőbb fegyverekkel fognak küzdehetni, míg bármely lényeges facultási jognak megvonása mellett versenyről szó sem lehet.

Többet árt ezen jogmegvonás az akadémiai erkölcsi reputációjának a vidéki közönség előtt, melynek számára a vidéki facultások rendelték, mint a mennyit a jogkarrá átalakítás fejlődésükön lendíteni képes lesz.

Hogy meg legyen mentve amaz elv, miszerint a jogtudori fok a tudományok egyetemének nevében adatik meg ruháztassanak föl az akadémiai egyelőre, míg t. i. a kilitásba helyezett két bölcsészeti és történelmi tanszék is föl fog állítani, csupán azon joggal, hogy csak a szigorlatokat tartják, magát a jogtudori fokot hadd osztogassa az imént érintett időpontig az egyetem, de a nélkül, hogy az akadémiaon szigorlatokat tett ifjakat újabb vizsgálatnak alávetné.

Vége a jogtudori fok elnyerhetése a vidéken lakó szegény sorsu ifjakra, kik között éppen a legtehetségesebbek találatnak, elviselhetetlen anyagi áldozatokat ró s nekik az ügyvédi pályára lépést merőben lehetetlenné teszi, ha négyezer-ötzör Budapestre kell utazniok és a drága fővárosban időzniök.

A tanári testület bizton állítja, hogy a harmadik és negyedik évi tanfolyamainknak oly kevés hallgatója leendő, miszerint nem lesz érdemes a vidéken költséges facultásokat föntartani.

Mindezekhez képest kéri a minisztert, hogy a vidéki jogi facultásokat is legalább a jogszigorlatokat tartására fölhatalmazza.

Az adóreform ügyéhez.

II.

Már most is általános a hang, hogy az adóterhek fölötté nyomasztók, elviselhetlenek. De kérdezzük meg, miért? mert aránytalanul, igazságtalanul vannak elosztva és még igazságtalanabbul alkalmazva. Anyagi, társadalmi és kulturális viszonyaink követelményeire nincs semmi tekintet sem véve, a birtokos, vagyonos rész a kevésbé birtokos, vagyonos és szellemi tőkéséből élő a burocratismus önkényének kiszolgált néposztály rovására, egészségesebb fejlődésük hátrányára és az állam kiszámíthatlan politikai, erkölcsi és anyagi kárára meg van kímélve.

Van e punctum saliensnek még más rossz oldala is. Nem rendelkezem statisztikai adatokkal, de azok után, mik aránylag szűk körömben is tudomásomra jutottak, bátran elmondhatom, hogy a most országos intézkedésre váró rendkívüli nagy adóhátralékok egy jó része, aránytalan, igazságtalan túlmegadózottság, s így fizetése képtelenség terhére teendő.

Pedig ahol nincs, ott ne keress; azt tartja a közmondás.

Ezen kell a törvényhozásnak mielőbb segítenie és államjövödelmeink minden adófelvétel nélkül is természetesen nagyobbodni; a nép terhe pedig könnyebbülni fog. Valóban oly életbevágó két ezél, melyek elérése méltán megérdemli, hogy vele hazánk legjobbjai és legnagyobbjai foglalkozzanak.

Az aránytalan adó elosztás okai részint az illető törvények organikus hibáiban, részint azok nem eléggé világos szövegében: de főként az azokat alkalmazó közegek, hogy a leggyengébb és legkíméletesebb kifejezéssel éljek, könnyelmű fölültetésükben rejlik; és mi a hibát még fokozza az, hogy nemcsak orvoslást nem találhatni; de az eddigi rendszer folytán, melyben vádló és bíró egy és ugyanaz: a kérelmező éppen ellenkezőjét éri el annak, amit keres.

Hogy mily visszaélések s akarva, vagy nem akarva, künös elnézések történtek e tekintetben, a sértett hivatalnoki hűség, a személyes és politikai bosszúvágy kielégítésének mily tág tere nyílik és jobb ügyhöz méltó állhatottsággal használtatik itt föl: azt teljes alacsonyágában megítélni csak az képes, ki ez üzemeket közvetlen közelről látja és észleli.

Az erkölcsi súlyedés oly feneketlen mélysége tárul föl előttünk, melybe beletekintve, lehetlen, hogy elkésredettség s szédülés ne fogjon el bennünket a hallatlan látványra.

Iménti, talán keményeknek tűnő szavaim igazolására bámulatos adatokkal és az adótervények nem egy szakaszának tanulságos illusztrációjával tudnék szolgálni az ez ügyvel jelenleg oly buzgón foglalkozó tisztelt pénzügyminiszter urnak; de a melyeket itt nyilvánosan kitárom hivatásomból folyó több kötelezettség okaim kívül egyeseknek pellengére tételétől; tartózkodás, egyformán tiltják.

Nem akarok e sérelmes pontnál tovább is időzni; de mielőtt a czimnek megfelelő érdemleges tárgyra áttérnék, még csak annyit kívánok megjegyezni, hogy ily közegek mellett a kormány legjobb akarata zátonyra fog akadni; ily közegek mellett kezeiben a legjobb törvények átkokká fognak válni.

A törvények hiányai kipótolhatók; de nem úgy az emberek hibái. Ide kell befektetéseket tennünk, ha a t. pénzügyminiszter ur áldásos működéséből teljes hasznot akarunk meríteni.

A befektetések kamatozói, gyümölcsei eddigi sokszoros családásaink dacára sem fognának kimaradni.

A törvény holt betűit ne álokoskodás; hanem természetesen ész és becsületesség értelmezzék és alkalmazzák.

„Restauratio facienda ab imis fundamentis.“

Dr. Frank Mór.

Külföldi szemle.

Budapest június 13.

Franciaország. A versailles-i botrány, melyről már értesítettük olvasóinkat, részleteiben sokkal érdekesebb, hogyszem elhallgathatnók. A „Franz. Corr.“ róla a következőket írja:

Az üléstermen kívül kevéssel a parlamenti botrány után ha lehet még viharosabb jelenetek voltak. Rouher a ruhatárból ép felöltőt vette ki, elakarván a házat hagyni, midőn egy radikális képviselő által alakított csoportban, a melyben Gambetta is ott volt, Jules Ferryt következőleg hallotta szólni: „Igen, létezik a népre való hivatkozás ama titkos bizottságna s Rouher urnál tartja üléseit.“ Rouher megállt s erőltetett nyugalommal mondá: „Uram, én a leghatározottabban kijelentem önnek, hogy énálam semminő bizottság nem tartja üléseit.“ — „Azt majd később fogjuk meglátni!“ kiálta Gambetta, mire rögtön mások, névleg Térin, Lpekroy, Germain-Casse Rouherhoz rohantak ily kiáltásokkal: „Es Elsass? Es Lotharingia? Előbb adja ön vissza Elsass-Lotharingiát!“ Minthogy Rouher sem volt kíséret nélkül, nagy tolongás támadt, miközben a volt vice-császárt nem egyszer hátra lökték. Gallondi d'Istria, a leghevesebb minden bonapartista között, pipacsörösen dühöngött Gambetta ellen: „Ön bennünket az ülésteremben, hol ünök kétszázann vannak husz ellen, nyomorultaknak nevezett. En tehát itt, szemtől szembe mondom önnek, hogy ön a nyomorult, ön a nyomorult, igen, ön a nyomorult!“

A tolongás mind hevesebbé lett, s Levert és Abbatucci bonapartista hiába igyekeztek Rouher kiszabadítani, mint a két baloldalinak, Achille Delormenak és René Bricenek kellett résztvevőn közbelépniök, hogy Rouher összegyűrt ruhával s vastag veritékesöppel homlokán, szépen eltávolíthassék. „Az ördögbe is, kiálta Germain-Casse gunyosn utánok, én nem vagyok parlamenti ember.“ — „Látom,“ mondá a jobboldal egy tagja, aki éppen arra ment.

Magára az ügyre nézve Rouher arcátlan tagadásainak senki sem hisz, mert ép ő úgy ismert régebről, mint a legelvetemültebb nyilvánosan hazudók egyike. A „Français“ biztosít, hogy oly iratok, minőt Girerd fölolvastok, a párisi laktanyákon is forgalomban vannak, s hogy a kormány vizsgálata igen is pozitív eredményeket fog világgá hozni.

Párisból tegnapi kelettel vett táviratok szerint a lazareti pályaudvarban e napon déltén még mintegy 10 személy fogatott el. A minisztertanács a „Pays“, „Rapport“ és „Siècle“ című lapoknak 14 napra való betiltását határozá el.

Egy másik távirat, mely megerősíti az elfogatásról szóló hírt, így hangzik: Saint-Croix grófn kívül, ki Gambettát meg akarta botoszni, még más egyének is fogatottak el, akik tilos kiáltásokat hallattak. — Saint-Croix gróf beismeré, hogy provokálni akarta Gambettát.

Rochefort szökéséről a következőket írják:

A menekültek Sidneybe érkezése után az ottani francia konsul, Simon ur, rögtön egy iratot intézett a lapokhoz, a melyben tudatta, hogy az elszökött kommunisták nem mint politikai, hanem mint közönséges bűnösök itéltettek el. Ez Rochefort részéről egy éles dementio provokált, melyben kijelenté, hogy ő és társai ugyanazon alapon állanak, amelyen Louis Blanc és Ledru-Rollin; Paschall Grousset is írt egy levelet, amelyben egyebek közt így szolt: „ha közönséges büntetéseket vagyunk, követelje a consul kiadásunkat, s küldjön vissza Uj-Caledonia kormányzójához. Mi félelem nélkül várjuk az eredményt, amely nem is kétséges.“ A Simon-féle levél Sidneybe némi gyöngye rokonszenvet ébresztett Rochefort és társai javára s meeting tartatott, amelyen egy tízezer irat fogadtatott el. Ezt nyolcz polgár ajándékokkal együtt kézbesíté Rochefortnak.

Németország. Berlinből e hó 12-ről jelentik, hogy az általános német munkás-egylet székhelye Bremába tételét át.

Paderbornban, a föllebbezési törvényszék fölfüggeszté a Martin püspök elleni vizsgálatot és pedig — mint hírlik — a benyújtott kegyelmi kérvény elintézéséig.

Olaszország. A Velenczébe összehitt katolikus congressus elnökévé herczeg Salviati választatott. — Az első ülésen ötszáz személy, köztük három püspök volt jelen.

Spanyolország. A spanyol harcztéről is érdekes eseményeket jelentenek. Don Carlosnak új ellensége támadt saját hívei körében. Ugy látszik, hogy serege megunta a hosszu és eredménytelen harczt. A tegnapi táviratok azt mondják, hogy a baszk-tartományokban számos csapat föllázadt Don Carlos ellen, ki elrendelte, hogy a lázadók föbelévessenek.

Észak-Amerika. Az Unio mindazon helyei, hol a gyapot vásárilag kezeltetik, abban állapodtak meg, hogy egy nemzeti gyapotbörzét alapítanak, és egyidejűleg a gyapot osztályozására vonatkozólag rendszert állapítanak meg.

Különfélék.

Budapest, június 13.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Bellán Adolf aranyos-maróti törvényszéki segételekkönyvezetőt a lévai kir. járásbíróhoz III. oszt. telekkönyvezetőre, a budapesti kir. kereskedelmi- s váltótörvényszékhez irnokká Olesváry Tivadar ottani díjnokot nevezte ki.

Királyné ő felsége, mint a „N Fremdenblatt“ írja, Brightonba való elutazása előtt, Wight szigetén fog több hétig időzni Mária Valeria főherczegnővel.

Zichy Mihály, mint a „P. Ll.“-ban olvassuk, Pétervárról visszatér hazánkba. Barátjai bucsu ebédet adtak tiszteletére, melyen mintegy hatvanan jelentek meg.

Katona Denes, a legközelebb elhunyt, piarista tanár életrajzából a következőket vesszük át: Ő bebizonnyította, hogy hazai növényeink közül a festőcsülken: (Isatis tinctoria) gondos művelése után több indigo festőket ad, mint a Kelet-India Gates bérczein levő, vagy a mexikói indigós növények bármelyike, melyeknek számát az ő jó barátja Xantus János ur 120-ra teszi. Hogy ebbeli tapasztalatait minél nagyobb körben terjeszthesse, kiadta az „Európai indigo netovábbja“ című művét, mely a folytonos fölszólítás és kelendőség után négy kiadást ért, melyben az indigós növényeket, azok termelését, a gyártás indiai és honi sereit, a gyári költségeket, az indiai és honi indigo jövedelmét összevetve számokkal kimutatja, hogy kellő gondozás mellett ugyanakkorra földről indigónk aránylag 1900 frrtal többet jövedelmez az indiaiál s az indigók történetét stb. ismerteti. Foglalkozott ő még más növények honosításával is; így ápolta és tenyészette a „rebarbarát“ az „indiai nádat“, a „gyapotot“, többféle szőlőfajt Amerikából, és több más külföldi növényeket, melyeket Xantus János urtól kapott. Föltalálta és nemesítette a róla elnevezett „Katonathéa“-t. Majd 92 éves kora dacára nemcsak jól látott, de maga tisztázta a nyomda számára munkáját; ha néha baja akadt, azt ő maga gyógyította, látva halálos betegségét, a legnagyobb megnyugvással mondá: „En már ugyis oda való vagyok.“ Az utolsó betegséig hajolt, dolgozott a kertben testgyakorlat miatt, ablakai télen, nyáron nyitva, csak télen éjjelre szokta felét becsukni. Midőn megbetegedett, a napok kissé hűvösek lévén, szobája befűtetett, ő pedig fölkel és kitérta az ablakokat. Este 9—10 órakor fektét le, és már kora reggel a kertben lehetett látni dolgozni.

Érdekes orvosi műtet történt e napokban a Rókus-kórházban. Egy 12 éves kis leánynak hosszas betegsége s ennek következtében a csekély táplálkozás folytán vére annyira megfogyott, hogy végelgyöngülésből néhány nap múlva a halálnak bizonyos áldozata leendett. Ez állapotából őt fölfrísíteni gyógy- és tápszerekkel már nem lehetett, mert ezeket meggyöngült test-szervezete elemészteni nem bírta. — Nem maradt tehát megmentésére egyéb mód hátra, mint eréibe tiszta eleve vért kívülről beömlesztzeni. — Miután tudományos elemzés szerint átomlesztésre legalkalmasabb a bárányszer, e kis leányka eréibe is egy bárányszer vért vezeték át. A műtet, mely Magyarországon eddig az első eset, s melyet doctor Lumnitzér Sándor kórházi buggó főorvos doctor Farkas László ügyes segédletével végzett, kitünően sikerült; a leányka néhány óra alatt észrevehetőleg jobban lett.

A fővárosi közmunkák tanácsából. A folyó hó 11-diki ülésben br. Podmaniczky Frigyes általi megnyitása után br. Liphthy Béla és Haris Sándor tanácsagoknak indítványai folytán a fővárosi hatóság a következők visszasságok orvoslására fölkéretni rendeltetett; és ugyan: a) Azon esatorna, mely a várbeli és Albrecht-uti vizek levezetésére szolgál, nem felel meg czéljának, ugy annyira, hogy nagyobb esőzések alkalmával, mint például tegnapelőtt is, az alantabb fekvő Széchenyi utczabeli házak, és különösen az északkeleti vasut-társasági háznak talaja egészen elöntetik. b) A pesti alsó dunai rakpart tisztántartása, azon társaságok és vállalatokat illeti, melyek azt haszonbérben bírák. Ezen haszonbérők azonban kötelező föladatuknak éppen nem, vagy csak igen csekély mérvben felelven még, miért is szerződésikötelezettségük teljesítésére annyival is inkább volnának szorítandók, amennyiben ezen rakpart legszebb és leglátogatottabb sétahelyeül szolgál a fővárosi közönségnek. c) A budai dunapart esténként teljesen sötét, miért is annak lámpákkal leendő ellátása és rendszeres kivilágítása bizottsági és közlekedési szempontból sürgősen követeltik. d) A pesti lövölde tőszomszédságában létező, részben már lebontott Haliczky-féle ház, különféle csöselék népek szolgálati tanyául, s napközben is a legnagyobb illedetlenségeknek színhelye, miért is annak azonnali bekerítése közegészségi, ugy mint biztonsági tekintetből is elrendelendő volna. Az itt elősorolt körülményekre vonatkozóan a fővárosi hatóság a szükséges intézkedések elrendelése végett fölkéretni határozatott. Reitter Ferencz, miniszteri tanácsos és a kebelbéli műszaki osztálynak eddigi vezetője f. é. május 31-én nyugalomba lépven, alelnök indítványozza, hogy a tanács ezen osztály vezetői állás ideiglenes betöltésére iránt, intézkedni sziveskedjék. Erre vonatkozólag a tanács határozatilag kimondja, miszerint a vezetéssel megbízandó főmérnök, ezen ideiglenes helyettesítésből kitolyólag a jövőre nézve semminemű igényt, vagy javadalmazást követelhet. Ezzel kapcsolatban fölvastatnak a műszaki osztály három főmérnökének eddigi foglalkozására vonatkozó képzettségi és tevékenységi leírások, melyek után a kijelölt Wohlfarth Henrik és Schmidt Ferencz főmérnökök közül, miután Zofahl

Gusztáv főmérnök a kijelöléstől eleve is visszalépett, tükös szavazás után 11 szavazat közül 8 szavazattal Wohlfarth Henrik megválasztván, az osztály igazgatói állás ideiglenes vezetésével Wohlfarth Henrik főmérnök fog megbízni. A fővárosi közönség kívánalmának megfelelően a jelenlegi ur-utca a korábbi megállapodás értelmében, ezúttal koronaherceg-utczának fog elnevezetni, míg az ugynevezett „fővár-hajó” telkeken megnyitott új-utca az eddigi bécsi utcával egyesítve „bécsi utca” névvel bíránd. — A fővárosi közönségnek a színházter szabályozására, valamint az ó-budai terület háromszög- és lejtmenézési munkáinak helybenhagyására vonatkozó átirata, ugy szintén a helybeli légszestársulatnak a sugáruiti légszestvezetési munkálatoknak megkezdésére vonatkozó átirata is tudomásul vétetett. — Dr. Hasenfeld Hermann Rombach-utca 62/623, Unger Vilmos kemnitz-utca 919, Reyele János magyar-utca 513. sz. a. telkeikből elvonandó területek megváltása tárgyában, ugy szintén Ramaseder János érdektársaival 708 négyszög ölnyi telekterjedék átbocsátása tárgyában megkötött szerződésnek helybe hagyattak. A műszaki bizottság különféle szerkezetű pissoirok mintáit és rajzait mutatja be, s ezzel kapcsolatosan megismerteti azoknak előnyeit és hátrányait, valamint beszerzési költségeit is. A műszaki bizottság ezen munkálata helybenhagyatván, netalán észrevételeinek megtétele végett, a fővárosi hatóságok kiadatni rendeltetett.

— **A hőség ellen** Aradon furfangos módot talált ki valaki s azt, mint állítja, kitűnő sikerrel használja. E mód a következő. Az illető úri ember udvarában van a régi divat szerinti kerek kut, mikor érzi a melegget beletül a verberbe s lebocsátja magát a kutba, s ott alant kacagja a fönt izzadókat. Ily módot naponta 4—5 órát tölt a kutban. Ajánljuk a kitűnő módot mindazoknak, a kiknek kerek kutjuk van s ezenkívül naponta 3—4 olyan tíres órájuk amit a kutban eltölthetnének.

— **A „Hon” ma szent atyánk** egészségi állapotáról olasz hazudó lapok után a legnevezetesebb handabandákat közli. Elég legyen megemlítenünk, hogy összes hiteles tudósításaink a dícső pápa virágzó egészségéről biztosítanak. Ezt a „M. Állam” közli. IX. Pius akarla érteni alatta, szegény.

— **A „Figyelő”** Szana Tamás által szerkesztett irodalmi, szépművészeti és kritikai hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Irodalmi merénylet, Láng Lajostól (Mely cikkből kimutattatik, miként gondolkodott Greguss Ágoston Petőfőről 1847-ben.) Amerikai sajtó és irodalom. Névy Lászlótól. — Lapszemle. — Polonia. — Nemzeti színház. (Dolores” bírálat.) A két szinkör. — Rövid szemle.

— **Baján történt 1874. évi június hóban**, hogy egy bonyhádi születési fiatal ember furdás alkalmával szerencsétlenül a vízbe halt, erről a rokonok táviratilag értesítve, azonnal Baján meg is jelentek. A bajai ifjuság társukat a temető igen távoli fekvése daczára, odáig nagy számmal kikísérték. — Itt azonban a bajai betegápoló és temetkezési egyesület „Chevra kadischa” a szerencsétlen elakarítására a temetőnek egyik félreeső helyén az öngyilkosok közt készítet sirt jelöltte ki. A szerencsétlen egy közeli rokona a bonyhádi izr. tanító és jegyző, fölszólt az ellen és ennek sikertelensége után erőlyesen óvat tett, de szidalmak sőt leverés és kidobási fenyegetések közt kijelentették: hogy „ha hely azok számára van, kik a vízbe halnak.” Es ez történt Baja szabad kir. városában — írják a „Hon”-nak — egy haladó izraelita elnevezéssel csufolt községben, hogy oly egyesület által, melynek jelszava: Emberbaráti szeretet, kegyesség és irgalmasság.

— **Doré Gusztávnak** egy nagyszerű festményét Londonban igen sokan bámulják. A műhöz, melynek címe: „Pillátus feleségének álma” Máté evangelistának következő helye szolgáltatta a művésznek az eszmét: „Midőn a bírói padon ül, neje hozzáküldött valakit, üzenvén: Ne okoz semmi bánatmat az igaz embernek, mert az éjjel álomban sokat szenvedtem miatta.” — A festmény baloldalán látta Claudia Proculát, a kormányzó nejét, amint lassan fölfelé halad a palota lépcsőin. El van egészen ragadtatva, szemei lezárva, keze homlokára van szorítva. Fölötte kiterjesztett karokkal angyal lebeg s a fölébe sugva adja tudtára a kereszténység eszméjének győzelmét. Az előtérben áll sugáros mezben az üdvözítő, mögötte kardjára támaszkodva Pál, Péter a kulesokkal és a katonákkal a keresztel. Távolabb egy esomó kereszties hadjáratheli katonát, egyháziatyát, pápát, martyrt stb. csoportosított a művész.

— **Jász-Kis-Erről** írja e hó 11-ről ottani levelezőnk: Tegnap déltől kezdve egész estig az északi irányban borzasztó dörgés volt hallható és iszonyu villámlás látható. A kik az égen megjelent szürke fellegeteket figyelemmel kísérték, jeget és iszonyu pusztítást jósoltak. Ésti 7—8 óra között roppant szél támadt és még nagyobb zúgással megeredt az eső. Az eső nem esőppeken esett, hanem a zápornál is nagyobb mérvben ömlött és e rendkívüli esőben galambtojás nagyságu jég hullott alá, mi a háztetők cserepeit össze-vissza verte, az északi és nyugati oldalra nyíló ablakokat beverte és a kisebb házak lakóit, mint az ürgeket szobáikból kiönté. A fagy után új hajtású szőlő és gyümölcs, ugy szintén az ép virágzásban levő buza a jég által mind elpusztult. E dolognál legszomorubb az, hogy — mint látszott — a szomszéd határok vetései és gyümölcseiben hasonló kár esett. H. J.

— **Csoda-született.** N. Enyed környékén egy földmives asszony a mezőn levén, egy sajátos állapot látott maga előtt futni. Megfogta. Ez egy kis mezei nyúl volt, melynek meglehetősen nagy fején 4 fül nőtt, a törzs a nyaknál kétféle válya, két teljesen kifejlett hátsó rész, teljesen kifejlett — 2 hátsó lábmal mutat. Az előlábak is meglehetősen kifejlettek, de átellenben vannak helyezve a közös törzsön, 2 szeme, egy nyelve, egy gégecsője van, mely azután két részre válik. A belsejében egyedül az agy mutatott különösebb figyelemre méltót, a mennyiben a kifejlett agy két oldalán kisebb agytekék fejlődése volt észrevehető. Az egész test sűrű szőrrel van benőve.

— **Rövid hírek.** Jókai Mór a „Vasárnapi Ujság” számára egy külön elbeszélést írt „A Balaton völgyeinek” ezimel, mely a nevezett lapban képekkel a jövő

hóban fog megjelenni. — A pesti lövésztársulat ezidén is életbeléptetendi közkeveltségű zártkötű társas estélyeit a lövöldében, melyekből egyelőre hat fog rendeztetni. Jegyek Fuchs Ignác és Kirner József uraknál lesznek kaphatók. — A légszest fénycsókát ellenőrző bizottmányba az elhunyt Grün János helyett Wimmer Antal biz. tag választott, s e bizottmány tagjainak száma egygyel szaporitván, új tagul Déry Mihály rkósi plébános választott. — A bérkocsik számára a közmunkatanács az országuton külön álló helyeket jelölt ki, melyek a kocsitól el vannak különítve, s noha a rendőrség még márcziusban utasított, hogy a bérkocsikat a részökre kijelölt állomásokon helyezze el, a bérkocsik még most is az uttestet foglalják el. A középítési bizottmány mai ülésében Preusner József interpellációt intézett Gerlóczy Károly alpolgármesterhez, ki oda nyilatkozott, hogy ezen rendtelenség mielőbb megszüntetenni fog. — Az elhunyt Bezerédj László leányát, Bezerédj Ilona kisasszonyt e napokban vezeték oltárhoz Jekelfalusy Sándor min. titkár Kámban, Vasme gyében. Násznagyok Jekelfalusy Lajos min. tanácsos és Bezerédj Elek voltak; nyoszolyóány Hunkár Angyalka vőfély pedig Kolozsváry Miklós. — A rákospalotai ligetben az újpesti ref. egyház javára mára tervezett társasestélyt a közbejött esős idő miatt a rendezőség későbbre halasztá. Az estély megtartásának napjáról a közönség külön fog értesitetni. — Geneszy Zsigmondné, Péterffy Borbála asszony hosszú szenvedés után, mult hétfőn elhunyt, Szent-Endrén. — Pakson alakult önkényes tüzoltó-egyesület néhány nap előtt tartá próbagyakorlatát a lakosság jelenlétében, lebontván egy házat földelét és egyéb szakgyakorlatokat végezvén. Az egyesület 130 tagból áll és Kovács János ur parancsnoksága alatt áll, aki sok érdemet szerzett a jótékony intézmény létrehozatala körül. — Duk a honfővárosunk, mint az „Ellenő” írja: jövő hétfőn hagyja el fővárosunkat, s Londonba megy, hol le fog telepedni.

Nemzeti színház. Vasárnap, június 14. „A ripaces Pista dolmánya.” Népszimű 3 fől.

Budai szinkör. Vasárnap, június 14. „Csokonai vitéz Mihály és Csikorgó az utcaí poeta.” Enekes szimű 3 főlvonásban.

Törvényeszkü csarnok.

Budapest, június 13.

(**Atyagyilkosság.**) A löportorony-utczában lakó Füll Antal munkás, f. é. márczius 14-dikén nejt feltékenységéből érzékenyen megverte. Ezt meghallván épen koresmában lévő fia, szintén Füll Antal haza jött és atyját megtámadta. Ez a lépcsőről akarta őt taszítani, mire ifj. Füll Antal zsebéből egy bicskát huzva ki, azzal atyját kétszer oldalba szurta. Füll maga ment a kórházba, hol 14 nap mulva életveszélyes sebei következtében meghalt. Az apagyilkosság tényállásának helyreállítása céljából a törvényeszkü ma azon rendőrnök kihallgatását rendelte el, aki a megsebesült Füllt kórházba kísérte.

(**Főlépsértés.**) A keresési-ut 3. szám alatt lévő Károly-féle koresmában f. hó 2-dikán Spätmüller hordár több vidéki paraszt előtt politikálva azt mondá, hogy „nekünk nincsen sem királyunk, sem császárunk, mert a miénk csak olyan zsidókirály.” Ezen és még sértőbb kifejezések miatt a szomszéd asztalnál ülő Hamerle volt császári mexikói tiszt hallgatásra inté Spätmüllert. Ez azonban Hamerle ellen is gorombáskodván, az utóbbi följelentést tett. A mai veltárgyalásnál vádolt semmiről sem akarván tudni, azon ürügy alatt, hogy ő részeg volt. Klein Alajos pinczér kijelenté, miszerint Spätmüller hóbortos ember, kit mindenki boldognak tart és aki azt hiszi, hogy ő az uristen maga, mikor egy félmeszely bort ivott. Ezen körülmény kiderítése végett Rakovszky kir. ügyész és Szilágyi Virgil védő indítványára vizsgálat rendeltek el, melynek folyama alatt vádolt szabad lábón marad.

Táviratok.

Becs, június 13. A mai reggeli lapok azt jelentik, hogy a pénzügyminiszter visszautasította Bécsvárosának azon kérelmét, hogy a 40 millió kölcsön a bélyegek és illetékek alól mentessék föl.

Bécs, június 13. Párisból távirják a „N. fr. Pr.”-nek: A „Pays” közlése Cassagnac egy fölhlívását, melyben fölshóltja őket, hogy a republikánusokat verjék el, szük esetén öljék meg. Clemenceau ezért Bassagnacot párbajra hívta; a „Pays” két szerkesztője republicanus hírlapírók részéről párbajra hivatott.

Prága, június 12. Scheu munkaszervező ma a „Delnicke Listy” szerkesztőségében elfogott, kivül még sok más cseh munkás lön letartóztatva.

Lemberg, június 13. Azon hir, mintha Sembratorics a megfeddett ruthén képviselőket arra akará bírni, hogy az egyháztörvényi vita alkalmából adott szavazataikat vonják vissza, alaptalannak mondatik.

Versailles, június 12. (A nemzetgyűlésből.) Bethmont indokolja a baloldal interpellációját, rosálja a belügyminiszter tegnapi szavait, melyek mutatják, hogy nem eléggé védi a képviselők jogait; a miniszteriumot azzal vádolja, hogy egy követ fúj a bonapartistákkal.

A belügyminiszter kijelenti, hogy tegnapi szavaiból mit sem von vissza, kijelenti hogy a közhatalom megtette kötelességét, a Gambetta elleni támadás bizonyos pontig megmagyarázható az általa használt szerencsétlen szó által; Mint Mac-Mahon minisztere tiszteletet fog ennek szerezni, övni fogja a békét; aki a tábornagy kormányhatalma ellen fordul, az a miniszteriumot is szemközt találja.

Picard bizalmatlanságot indítványoz a belügyminiszter ellen; a baloldal azt indítványozza, hogy a nemzetgyűlés a miniszter fölvilágosításait nyilvánítsa elégtelenségnek és térjen át a napirendre. A nemzetgyűlés 377 szóval 427 ellen elfogadta az egyszerű napirendet.

Versailles, június 12. A nemzetgyűlés a municipális törvényjavaslat hátralevő szakaszait lényegtelen

módosításokkal elfogadta és elhatározta, hogy a javaslatot elfogadja a harmadik olvasásra. A baloldali töredékek interpellálni kívánják a kormányt az iránt, hogy minő állást foglal el oly párttal szemben, mely a nemzetgyűlés souverain elhatározását nem tiszteli és azzal daczol. A miniszter késznek nyilatkozik az interpellációra válaszolni, mire Bethmont (baloldali) előadja az interpellációt.

Közgazdaság.

Budapest, június 13.

A municipális bankról azon hir keringett, hogy részvényeire új befizetést fog elrendelni. — A municipális bank igazgató-tanácsa most a következő czáfolat fölvetelére két föl: „Azon legutóbb fölmerült hir ellenében, mintha az általános magyar municipális hitelintézet részvényeire legközelebb befizetés fogna kívánatni: az igazgatótanács határozottan kijelenteni, miszerint ezen hir teljesen alaptalan, üléseiben mindekkoráig újabb befizetésről szó sem volt, s ily befizetés elrendelése nem is szándékoltatik.”

A tömösi csatlakozás helyett az ajtát sürgeti ma az „Egyetértés”, mint Háromszék egyetlen menekülő eszközt. Így szól érdekes fejtegetése végén. Évek óta foly a küzdelem a magyar irodalom terén, hogy ellen-súlyozzák a szászok azon önző törekvését, mely nem elégedve meg azzal, hogy Erdély beföldi vasutait mind magához kanyarítja, a székelység, nevezetesen Háromszék kijátszásával az országból kivitelés a tömösi csatlakozást forciozták. Százakra mennek a vezérezkék, melyekben adatokkal ki volt mutatva, hogy a Romániával egyedül lehetséges csatlakozás csak az Ojtoznál történhetik; megdönthetlent be volt bizonyítva, hogy az ojtozi csatlakozást követeli a rövidség és így olesóság, a talajalakzat, hadászati és nemzetgazdasági tekintetek, de főleg a székelység megelhetése és fömaradhatásának nagyon döntő szempontja. — Az ojtozi csatlakozást igényelte Románia jól föl fogott érdeki is, mint a melynek sóaknái, petroleum és deggett forrásai, roppant erdősegei mind az ojtozi vonalra esnek. — Ki volt ellenben mutatva a tömösi csatlakozás képtelensége, mint amely 5 mértfölddel hosszabbítja pályát, lakatlan és inproductiv talajon halad, s emellett Erdély legmagasabb vízválasztóján szállván át roppant, csaknem legyőzhetlen nehézségeket tár föl, mint a mely hadászatilag is a legnagyobb veszélyeket hozhatja házára, mert az ellenségnek tárt kaput nyit egy oly területre, melynek hátán népe még mindig a haza ellenével czimborált, lett légyen az mongol, török, tatár, oláh labancz vagy muszka; oly területre, honnan egy hazai véderegnek ugy Olt mint Maros és Szamos menti állását meg lehet kertülni, s visszavonulási lehetőségét biztosan elzárni. De szász urainak nemcsak a velünk való csufolódás és a német irodalom terén való szemérmetlen pszkolodásban, hanem ügyes diplomatikai eselszvényekben is nagy meuterek, kik kéz alatt mindent ki tudtak és tudnak vinni. Brassó küldöttjei többször megfordultak Bukarestben, hol minden józan hazafi ellensége volt a tömösi, sőt még a bodzai csatlakozásnak is, s határozottan az ojtozit akarták létesíteni. Nálunk Erdélyben tudták jól, hogy a szász küldöttek nem mentek oda üres kézzel. Elég az hozzá, hogy történt, hogy nem, Bukarestben is bámulatos átalakulás mentek át a kedélyek, elannyira, hogy most a tömösi csatlakozást már törvénybe is iktatták. Itthon a 76 millió kölcsön megkaphatása meg hozta a tömösi csatlakozást, melyet országgyűlésünk mameluk hada bizonynyal helyben hagyand. S így Hase-mann históriája mellett lappang az 500,000 székely kol-dusbotja és Brassónak világkereskedelmi várossá tétele, hová majd bejárhatnak alamizsnát kérni az egykor hont-védő székely hősök kiéheztetett utodai.

A philadelphiai világkiállításra vonatkozó előkés-zíteltekrol mult hó 23-án jelentik: Az észak-amerikai államok képviselőiből alakult 100 tagu bizottság működését megkezdé, hogy a kiállítási ügyben mihamarább valami történjék. Eddigelé 4.405,200 dollár van biztosítva. A kiadás 8.750,000 dollára volt előirányozva, de mert a 3 millió államsegély megtagadtakot, s bizottság több törlést tett s a hiányzó összeg most még 2.800,000 dollárt tesz, amit aláírás után remélnék összehozni. Az építkezést azonnal megkezdik, mihelyt a tervek kiigazítása be lesz fejezve. Maga a kiállítási épület 20 akrenyi területet vesz igénybe és 2 millió dollár van rá előirányozva. A meghívás szövegjavaslatát is megállapították már és így minden a legjobb uton van, ha azonban a siker mégis elmarad, nem az amerikai nép buzgalomhiányában, hanem Amerika territorialis viszonyában lesz keresendő az ok.

Heti jelentés az ipar állásáról a fővárosban. A vasárnapi parasztvásár a szokottnál, sokkal rosabbul ütött ki, ugy hogy számos vásáros már a hét elején ott hagyta bódéját, miután még költséget sem fedezte a bevétel. A helyi üzletben néhány iparágban javulás állott be; női divatüzletben a forgalom kielőgítő, szabók meglehetősen számmal kaptak megrendeléseket, ugy, hogy a munka nélküli segédek mind beállittak. Cipészek eléggé el vannak foglalva, kalaposok is meg vannak elégedve; de a szalmakalapoknak nines elég keletük. Legjobb üzletük van az uszodatulajdonosoknak, kiknek helyiségeik rendszeren tömvek. A fenyűzési üzletben a forgalom csekély, műszaki iparágakban igen kevés a megrendelés; kőművesek középszertileg vannak elfoglalva.

A budapesti gabna- és értéktözsde. Június 13. A gabnaüzlet ma szünetelt. Az értéktözsde a ma beállott esőzés folytán a hangulat javult, a forgalom mindamellet tartósan gyenge maradt. Zárarak következők voltak: dijsorsjegyek 77.25, vasuti kölcsön 95, magyar hitel 157.25—157.75, földhitel 60.25—60.75, municipális 24—24.25, takaréks és hitel 46. Valuták üzlet nélkül 20 frankos arany 8.94, császári arany 5.33, tallér 1.65³/₄, porosz kincstári utalványok 1.65.

Felölös szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakujay Gyula.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. június 13.

Gabona-árak.		Hang.	Vámmázsánktint	Befiz.	Részvények.		Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	Adva	Tartva
			font	forint										
Buza, bántási ó v. uj	83	7.80	7.95	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	830	840	500	Első magyar serfözde	410.	420.	129.75	130.	
" " " "	85	8.05	8.10	200	Haza	310.	315.	200	Sertészifaló	150.	155.	219.25	219.50	
tiszav. " " " "	83	8.05	8.15	300	Pannonia	48.	49.	500	Athenaeum	252.	255.	858.	862.	
" " " "	85	8.39	8.40	100	Pesti bizt.	40.	42.	200	Pesti könyvnyomda	500.	510.	29.75	30.	
pestm. " " " "	87	8.	8.10	200	Hunnia	165.	170.	500	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	300.	305.	988.	990.	
" " " "	85	8.25	8.35	200	Unio	272.	272.	200	Ganzféle vasöntőde	208.	210.	204.50	205.	
fehért. " " " "	87	8.10	8.20	200	Budai közuti vaspálya	98.	100.	200	Gschwindt-féle szeszgyár	100.	105.	2095.	2098.	
" " " "	85	8.35	8.45	200	Budai hegyipálya	59.	60.	200	Börgyár	45.	47.	201.75	202.25	
bácskai " " " "	87	8.	8.10	80	Municzipális hiteli-tézet	23.75	24.	100	Gyapjmosóda	100.	105.	440.	442.	
" " " "	85	8.35	8.45	85	Angol-magyar bank	32.50	32.75	200	Salgó-tarjani kőszénbánya	92.	94.	139.75	140.	
" " " "	87	8.	8.10	160	Magyar általános hitelbank	157.50	157.75	200	Schlick-féle vasöntőde	160.	164.	224.	225.	
" " " "	85	8.35	8.45	200	Franco-magyar bank	62.	63.	500	Sóskuti kőbánya	95.	100.	188.	190.	
" " " "	87	8.	8.10	100	Magyar általános földhitel-társ.	60.50	60.75	200	Első magyar szeszánomító	200.	210.	128.	130.	
" " " "	85	8.35	8.45	70	Pesti egyleti bank	45.50	45.75		Alagut	77.	79.	95.	95.50	
Rozs . . . . . 80 fut után	5.25	5.00		50	Takarék- és hitelgyűjtő	30.	31.		Magyar földhitelintézet 5 1/2%	85.50	85.25	83.75	84.25	
Arpa, maláta. 72 " " "	2.90	2.92		50	Buda-ó-budai népbank	46.	46.50		Magyar jelzálog-bank 5 1/2%	77.50	78.	81.	81.50	
Zab . . . . . 60 " " "	4.80	4.85		100	Iparbank	175.	178.		Magy. ált. földh. részv.-társ. 6%	86.50	87.	94.	94.50	
Tengeri, bántási, mérője	4.75	4.80		200	Budai kereskedelmi és iparbank	740.	745.		Pesti kereskedelmi bank 5 1/2%	84.	84.50	82.50	83.	
másnemű " " "	4.75	4.80		200	Pesti kereskedelmi bank	400.	405.		Pesti kereskedelmi bank 6%	84.50	84.75	78.	78.25	
Köles " " "	83			100	Budapesti kézművesbank	57.	58.	100	Elsőségek.	83.	84.	140.	140.	
Repece, fekete " " "	75			50	Hivatalnok. hitelgyűjtő I. em.	43.	44.	150	Lánchíd	83.	84.	136.	136.	
bánati " " "	62			80	Kisbirtokos. hitelintézet	70.50	71.		Budapesti malom 6%	182.	185.	108.75	109.	
				100	Országos közp. takarékp. 5%	2200	2210.		Arany	5.32	5.34	64.90	65.10	
				100	Pesti hazai	149.50	150.50		20 frankosok	8.93	8.95			
				100	Budapesti fővárosi	49.	50.		Ezüst	105.75	106.25			
				100	Kőbányai takarékpénztár	37.	38.		London 10 font sterling	111.75	112.			
				100	Külvárosi tanárképző	37.	38.		Páris 200 frank	44.	44.25			
				40	Szentendrei takarékpénztár	41.	42.							
				60	Ujpesti takarékpénztár	38.	40.							
				500	Arpádmalom	35.	37.							
				500	Blumféle	260.	270.							
				200	Erzsébet	104.	105.							
				160	Luiz	143.	142.							
				200	Molnárak és sütők	770.	780.							
				500	Hengermalom	100.	105.							
				300	Victoria	710.	715.							
				100	Első budapesti	17.	18.							
				100	Budai gyárudvar	423.	426.							
				1000	Pannonia									

H I R D E T É S.

TETTEY NÁNDOR és TÁRSA
könyvkereskedésében

Budapesten: váczi-utca, „a vastuskóhoz“ megjelentek:

- ABONYI LAJOS. A fonó krónikája. Beszélyek a magyar népeletről. 3 kötet ára 3 frt.
- ARGIS GYULA. VIII. Henrik hat házassága. Történeti regény. 1 frt.
- ASBÓTH JÁNOS. A magyar királyi honvédelmi ministerium működése 1867—72 a minister ur megbízásából hivatalos adatok alapján. 3 frt.
- GEORGH BARTAL. Commentariorum ad historium status jurisque publici Hungariae. 3 köt. 5 frt.
- BARTALUS ISTVÁN. Magyar népdalok egyetemes gyűjteménye. A Kisfaludy-társaság megbízásából énekre és zongorára alkalmazva. I kötet 5 frt. diszkötésben 6 frt.
- BEÖTHY ZSOLT. Biró Márton. Regény, ára 1 frt.
- DEGRÉ ALAJOS. Salvator Rosa. Történeti regény, 3 kötetben. (3 frt helyett) 2.20 kr.
- DUMAS SÁNDOR. Egy szerelmi kaland (1 frt helyett) 75 kr.
- GAÁL KAROLINA. Egy sirkert ör. Történeti regény Mátyás király korából. 90 kr.
- GABORIAU E. A 113. számú percsomó. Regény 4 kötet 4 frt.
- GIBBON EDVÁRD. A római birodalom hanyatlásának és bukásának története. Az angol eredetiből átdolgozta Hegyessy Kálmán. Második jutányos kiadás. 2 kötet. Ára 4 frt.
- GONDRECOURT. La Gazette báró. Történeti regény, (3 frt helyett) 2 frt.
- GONZALEZ MANÓ. Az éj hölgye. Regény, fordította Balthazar Győző 2 kötet 2 frt.
- Az egy orosz hercegnő. Regény, fordította Milassin Vilmos. 1 frt 20 kr.
- HANZÉLY FERENCZ. Kereskedelmi irálytan és levelező, egybekötve kereskedelmi és magániratokkal. Pályamű. 3 frt.
- HAFIZ DALAI. Persa eredetiből ford. Erdődi Harrach Béla 1.20 kr., diszkötésben 2 frt.
- HUGO VICTOR. A Notre-Dame egyház Párisban. Regény, fordította Szalkay Gergely. 3 kötet 2.50 kr.
- JAKAB ELEK. Kolozsvár története. I. kötet, Ős-, ó- és középkor (513 Kr. e. 1540 Kr. u.) oklevéltár és világosító rajzokkal. Ára 10 frt.
- Korrajzok és eszmetörödékek 1850—1867. évszaktól Jankovich Vincze naplója után 1 frt.
- KÓVÁRI LÁSZLÓ. Erdély története. I. kötet. Az ősidőkről 1310-ig 2 frt. II. kötet Az Anjou ház uralmától II. Lajos királyig 1.80 kr.
- III. Zápolyák kora 2 frt.
- IV. A Báthoriak, Bocskai és Bethlenek kora 2.20 kr.
- V. A Rákóczyak és Apafiak kora 2 frt.
- VI. A Gubernátorok kora. 2 frt.
- KÓVÁRI LÁSZLÓ. Erdély nevezetesebb családai. Czimerekkel és leszármazási táblákkal. 30 fametszvényen. Ára 3 frt.
- A magyar családi és közéleti viseletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából 2 frt.
- Okmánytár az 1848—1849-iki eseményekhez. Ára 2 frt.
- Száz történelmi rege 1 frt.
- Történelmi adomák. 1 kr.
- KLOPSTOCK. Messiás. ford. Tárkányi Béla. Diszkötésben (1 frt 50 kr helyett) 1 frt.
- LIPCSEY TAMÁS. Néhány szó a magyar társadalomról 60 kr.
- IDŐSB MOGYORÓSSY JÁNOS. A Wenckheim Hund család eredete és ivadékai Magyarhonban. 7 kömetszetű arezképpel 1.60 kr.
- ORBÁN BALÁZS. A székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népművelési szempontból. Számos önálló és szöveggel. I. Udvarhelyszék 4 frt. II. Csíkszék 3 frt. III. Háromszék 4 frt. IV. Maros zék 4 frt. V. Aranyosszék, Radnóth, Maros-Ujvár, Gyéres és Toroczko vidéke 4 frt. VI. A Barcaság 5 frt. Mind a 6 kötet 24 frt.
- POLITIKAI LEVELEK. Egy külföldön élő honfíhoz. 60 kr.
- B. PONGRÁCZ EMIL. Gyöngyvirág. Regény 2 kötet Rózsabimbók. Költeményfüzér 1 frt. diszkötésben 2 frt.
- Estikék. Beszélyfüzér 60 kr.
- Suezig és vissza. Utirajzok. 2 kötet 2 frt.
- PRÉM JÓZSEF. Külföldi költőkből. Műfordítások 1.20 kr.
- Dr. SCHROTT JÓZSEF. Az általános állami számviteltan kézikönyve, fordította F. és S. György 2.50 kr.
- P. SZATHMÁRY KÁROLY. A beszély elmélete, a Kisfaludy-társaság első díjára méltott pályamű. 60 kr.
- A Gyulafehérvár-Nagyenyedi Bethlen-főtanoda története 2.50 kr.
- Beszélyek az erdélyi honvédivilágból. 1 frt. helyett 60 kr.
- Lukanusz. Szomorujáték öt felvonásban. 60 kr.

Nemzeti színház.

Kiadja Toldy István.

- I. Szigligeti Ede. Béli Pál. Eredeti szomorujáték 5 felvonásban.
- II. Sardou Victor. A jó barátok. Színmű 4 felvonásban fordította: Szerdahelyi Kálmán.
- III. Szigligeti Ede. Fenn az ernyő ninesen kas Eredeti vigjáték 3 felvonásban.
- IV. Feuillet Octave. A kísértés. Színmű 5 felvonásban Fordította: Radnótfay S.
- V. Belot Adolf. A renszeres férjek. Vigjáték 3 felvonásban franciaiból. Berezik A. és Toldy I.
- VI. Berezik Árpád. Adam és Eva. Vigjáték 1 felvonásban — Chassé croisé. Vigjáték 1 felvonásban. Irák: Fournier és Meyer. Franciaiból: Toldy István.
- Egy-egy kötet ára 80 kr. helyett 60 kr.
- TÖRS KÁLMÁN. A Margitsziget leírása. 1.20 kr.
- VOLNEY A. Romok. Az igaz vallás, megfajtva az emberiség vallásos fogalmainak keletkezése- és ezek leszármazásából és a természet törvényei. Magyarosítá és jegyzetekkel ellátta Szalkay Gergely 1.20 kr.
- GRÓF ZICHY család idősb ágának okmánytára. Közli a magyar történelmi társulat. Szerkesztik: Nagy Imre, Nagy Iván és Véghegyi Dezső. I. kötet 1094—1341 4 frt. II. kötet 1342—1355. 4 frt.

Megjegyzendő, hogy ezeken kívül könyvkereskedésünkben bármily irányu és bárhol megjelent vagy hirdetett munkák készletben tartatnak, vagy minden árfelemelés nélkül a leggyorsabban szerezhetők meg.

Tetty Nándor és társa könyvkereskedése Budapesten.